

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

**ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
УПРАВЛІННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**Полтава
2019**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ**

**ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
УПРАВЛІННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2019**

Друкується відповідно до наказу по університету № 135-Н від 20 серпня 2019 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **С. В. Гаркуша**, д. т. н., професор, проректор з наукової роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземної мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

К. Ю. Вергал, к. е. н., доцент директор Інституту економіки, управління та інформаційних технологій ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

О. О. Ємець, д. ф.-м. н., професор (за спеціальністю Комп'ютерні науки), завідувач кафедри математичного моделювання та соціальної інформатики ПУЕТ;

В. В. Карцева, д. е. н., професор (за спеціальністю Фінанси, банківська справа і страхування), завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор (за спеціальністю Публічне управління та адміністрування), завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії;

В. А. Кулик, д. е. н., доцент (за спеціальністю Облік і оподаткування), завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор (за спеціальністю Публічне управління та адміністрування), завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор (за спеціальністю Інформаційна, бібліотечна та архівна справа), завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах ПУЕТ;

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор (за спеціальністю Менеджмент), завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Інститут економіки, управління та інформаційних технологій. – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 504 с.

ISBN 978-966-184-361-4

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»; Комп'ютерні науки освітня програма «Комп'ютерні науки»; Менеджмент освітня програма «Менеджмент та адміністрування»; Облік і оподаткування освітня програма «Облік і аудит»; Фінанси, банківська справа і страхування освітня програма «Фінанси і кредит»; Публічне управління та адміністрування освітні програми «Публічне адміністрування» та «Міське самоврядування»; Економіка освітня програма «Управління персоналом та економіка праці».

УДК 33+3.077+004](062.552)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено*

Коломієць М. П. Порушення обмежень щодо суміщення і сумісництва з іншими видами діяльності як підстава адміністративної відповідальності публічних службовців: проблемні питання нормативної реалізації та можливі варіанти їх вирішення	411
Кривченко М. А. Сучасні аспекти ефективності управлінських рішень на державному та місцевому рівні	417
Малигіна Н. Г. Публічне управління в контексті розвитку суспільства в сучасних умовах.....	421
Манзик В. В. Потенційні шляхи усунення проблем законодавчого регулювання діяльності благодійних та волонтерських організацій.....	426
Неборак В. С. Членство в молодіжних та дитячих громадських організаціях	432
Савельєв Д. В. Правовий статус та організація діяльності працівників служби судових розпорядників.....	438

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Освітня програма «Місьцеве самоврядування»

Денна форма навчання

Гур'янов А. М. Функції та роль місцевого самоврядування в системі публічного управління.....	444
Коваленко А. А. Концепції та теорії місцевого самоврядування	449
Кругляк О. В. Ресурсне забезпечення територіальної громади.....	453

Заочна форма навчання

Вільчинська В. В. Структура соціально-економічного потенціалу територіальної громади.....	458
Клочко С. О. Місьцеве самоврядування як елемент громадянського суспільства	463
Тригубенко Л. І. Інституційне середовище розвитку територіальної громади.....	469

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Освітня програма «Місьцеве самоврядування»

Денна форма навчання

УДК 352.071:342:553

ФУНКЦІЇ ТА РОЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

А. М. Гур'янов, магістр спеціальності Публічне управління та адміністрування освітня програма «Місьцеве самоврядування»

В. О. Шаповалов, к. е. н., доцент – науковий керівник

Анотація. З'ясовуються поняття та особливості функцій органів місцевого самоврядування, проводиться їх класифікація за різними критеріями, характеризуються окремі види цих функцій

Ключові слова: місьцеве самоврядування, функція, влада, публічне управління

Abstract. Are defined concept and features of functions of local governments, their classification by different criteria, характеризуються separate kinds of these functions is spent.

Key words: local self-government, function, power, public administration.

Постановка проблеми. Система місцевого самоврядування є основним інструментом держави, який покликаний забезпечити поєднання національних інтересів та інтересів кожної окремої території. Таким чином, розвиток і ефективна організація системи місцевого самоврядування є невід'ємною частиною функціонування держави, що дозволяє останній зосередитися на вирішенні національних проблем, та допомагає оптимізувати всю систему державного управління.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження актуальних питань організаційного забезпечення діяльності органів публічного управління зробили вітчизняні вчені Д. Бакуменко, О. Бобровська, С. Вдовенко, В. Григор'єв, І. Грицяк, А. Коваленко, В. Кравченко, В. Куйбіда, Ю. Куц,

Ю. Наврузов, І. Мамонов, В. Погорілко, О. Руденко, Ю. Шаров та ін.

Формулювання мети. Метою даного дослідження є ідентифікація ролі та функцій місцевого самоврядування в системі публічного управління в умовах децентралізації владних повноважень в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Місцеві органи влади переважно займаються вирішенням місцевих питань та створенням умов для забезпечення побутових потреб населення. Втім очевидно, що для ефективного здійснення своїх функцій і повноважень місцевих органів влади повинні мати достатню економічну і фінансову базу.

Функції місцевого самоврядування є досить різноманітними та різняться за сферами свого застосування. Першочергово комплекс функцій місцевого самоврядування поділяються за об'єктом спрямування діяльності територіальних органів місцевого самоврядування. Так, за даною ознакою функції місцевого самоврядування поділяються на: політичні, економічні, соціальні, культурні та інші функції місцевого самоврядування [2].

Політичні функції місцевого самоврядування прямо пов'язані із реалізацією принципу прямої демократії членів територіальної громади. Відповідно ці функції виявляються в забезпеченні реалізації громадянами конституційного права брати участь в управлінні державними та громадськими справами. Що також підкріплюється правом громадян формувати органи місцевого самоврядування. Ці політичні інститути не є агентами держави і не пов'язані політичними завданнями. Тому до територіальних громад віднесені лише ті функції, які держава може виділити без загрози для власної політичної єдності. Наділення місцевого самоврядування конституційними повноваженнями забезпечує механізм широкої участі територіальних громад у прийнятті рішень [1]. Зокрема, політичні функції місцевого самоврядування передбачають: забезпечення проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; забезпечення проведення місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії на місцях; об'єднання в асоціації місцевого самоврядування тощо.

Економічні функції місцевого самоврядування спрямовані на створення сектора муніципальної економіки. Перш за все вони реалізуються під час вирішення питань місцевого значення, що стосуються: затвердження та виконання програми соціально-економічного розвитку міста; утворення, управління діяльністю та ліквідацією підприємств комунальної форми власності; розробки, затвердження та виконання місцевого бюджету

Соціальні функції є переважною компетенцією місцевого самоврядування у системі державної влади. Створення умов для життєдіяльності територіальної громади та її соціальний розвиток за рахунок власних коштів, самостійно визначених цілей, зазвичай, є основою місцевого самоврядування та забезпечує формування відповідного конкретного переліку питань місцевого значення. Соціальні функції виявляються у вирішенні питань встановлених програмою соціально-економічного розвитку міста, а саме: здійснення управління закладами охорони здоров'я, освіти та культури, що перебувають у комунальній власності; надання допомоги соціально незахищеним верствам населення; забезпечення у межах своїх повноважень фінансування системи освіти та охорони здоров'я міста.

Наступним напрямом діяльності місцевого самоврядування є виконання ним культурних функцій, реалізація яких передбачає: затвердження програм культурного розвитку відповідних областей, районів і населених пунктів та контроль за їх виконанням; управління закладами освіти і культури, які належать територіальним громадам: заснування місцевих засобів масової інформації відповідних місцевих рад; визначення пам'яток історії чи культури, що мають відповідну історичну, культурну або наукову цінність; вирішення питань про робочу мову ради відповідно до законодавства про мови; відродження осередків традиційної народної творчості та ін. [3].

Функція місцевого самоврядування щодо захисту навколишнього середовища полягає в створенні місцевих програм та участі у підготовці загальнодержавних та регіональних програм охорони довкілля. У відповідності до завдань охорони навко-

лишнього середовища органи місцевого самоврядування міста здійснюють функції екологічного захисту. Так місцеві представницькі органи забезпечують здійснення заходів з охорони та ефективного використання водних ресурсів, здійснюють заходи із забезпечення чистоти атмосферного повітря; здійснюють нагляд за використанням земельних ділянок та надр на території міста; забезпечують охорону та благоустрій зелених зон міста; тощо.

На нашу думку, функцій органів місцевого самоврядування необхідно об'єднати у такі групи: загальні, спеціальні та забезпечувальні (допоміжні). Оскільки діяльність органів місцевого самоврядування охоплює широке коло питань місцевого значення, які до того ж, є об'єктом їх діяльності, але не отримали належного законодавчого закріплення, що ускладнює розмежування таких категорій як «питання місцевого значення» та «питання загальнодержавного значення», то дослідити весь комплекс їх функцій неможливо. Тому ми приведемо перелік загальних (основних) функцій органів місцевого самоврядування, які найбільш повно відображають основні напрямки їх діяльності та ту роль (призначення) яке вони виконують у суспільстві.

Спеціальні функції, органів місцевого самоврядування залежать від правового статусу та специфіки діяльності їх окремих видів. Так, мабуть ніхто не буде заперечувати того, що окремими (спеціальними) функціями щодо вирішення питань місцевого значення наділені такі суб'єкти місцевого самоврядування як: територіальна громада; сільська, селищна, міська рада; сільський, селищний, міський голова; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення. Наприклад, призначенням функцій представницького органу місцевого самоврядування є вираження волі територіальної громади, надання їй загальнообов'язкового характеру, здійснення від його імені владу.

Функції забезпечення, виконують кадрові апарати, господарчі підрозділи, органи та підрозділи матеріально-фінансового

забезпечення тощо. Забезпечувальні функції спрямовані на забезпечення реалізації (здійснення) основних функцій, які покладені на органи місцевого самоврядування. Забезпечувальні функції мають внутрішньо-організаційний характер. Однак, з одного боку, не заперечуючи їх важливість, з другого – відмітимо їх більш теоретичне ніж практичне значення. Теж саме стосується і спеціальних функцій органів місцевого самоврядування.

Висновки. Місцева влада мусить максимально задовольняти потреби населення і підприємств відповідної території в послугах, що їх вона повинна надавати у відповідності до своїх функцій. Досвід вказує, що жодна система не може здійснювати свою діяльність чи розвиватися, якщо в неї не має чіткого плану своєї діяльності. А отже і органи місцевого самоврядування у своїй діяльності повинні керуватися відповідними планами робіт або послуг. При цьому не можна надавати послуги, не з'ясувавши потреби в них та відповідно не оцінивши своїх можливостей – фінансового потенціалу. Інакше місцеве самоврядування перестане бути ефективним інструментом розвитку територій, задоволення потреб та інтересів її територіальної громади, а тому губиться зміст місцевого самоврядування.

Список використаних інформаційних джерел

1. Батанов О. В. Функції територіальних громад як специфічних суб'єктів конституційного права / О. В. Батанов // Право України. – 1998. – № 8. – С. 21–24.
2. Дробуш І. В. Функції представницьких органів місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право» / Дробуш І. В. – Київ, 2002. – 14 с.
3. Куйбіда В. Функції місцевого самоврядування в Україні: аналіз і прогноз / В. Куйбіда // Вісник УАДУ. – 2000. – № 1. – С. 296–302.
4. Малишко В. М. Правові засади територіальної громади як основи місцевого самоврядування / В. М. Малишко // Юридичний вісник. – 2010. – № 3. – С. 60–63.